

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni šte. 38 — Cena oglasom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/5092

Leto II. Štev. 11

GORICA DNE 14. MARCA 1946.

Cena L. 4.—

Komisija je že v deželi

Iz Washingtona poudarjajo uradni krogi, da na komisijo ne bodo vplivale propagandne zvijače, ne obtožbe, ne zastave, ne slavaloki. Komisija bo opirala svojo odločitev na narodnostna, zemljepisna in gospodarska dejstva.

To je torej njen program. Predvsem jo ob prvem koraku na naše ozemlje iskreno pozdravljamo kot nepristransko razsodnico naše bodočnosti.

Visoki komisiji želimo še enkrat povedati svoje želje in težnje.

Naše želje so sledeče.

1.) Kot Slovenci povemo visoki komisiji, da smo del malega, komaj 2 milijonskega naroda. Od našega narodovega debela smo bili po prvi svetovni vojni odtrgani in smo ječali v italijanskem suženstvu od 1919. do 1945. leta, katerega nikdar več ne maramo. Zato in ker je naša dežela toliko trpela in še trpi zaradi osvobodilnega boja, bo visoka komisija razumela naše upravičene zahteve po združitvi z vsemi brati Slovenci in Jugoslovani. Atlantska karta nam daje to pravico.

2.) Ker smo člani katoliške cerkve že 1000 let, hočemo ostati katoličani tudi v bodoče in odklanjamo materialistični nauk brezboštva in komunizma. Zahtevamo popolno svobodo katoliške cerkve, spoštovanje verskih izročil in ustanov, nedotakljivost verskih društev in cerkvenih zavodov, svobodo katoliškega tiska, procesij in verskih prireditev, možnost verskega pouka naše mladine v vseh šolah, nedotakljivost katoliške zakonske zveze, ki je Kristusov zakrament.

3.) Kot civiliziran narod zahtevamo v državljanskem življenju vse one svoboščine, za katere so se Veliki Zavezniki pet let bojevali, in odklanjamo vsako diktaturo z novimi internacijami, ječami, strahovanjem in grožnjami političnim nasprotnikom. Hočemo, da žive v novi državi ljudje vseh narodnosti, vsake veroizpovedi in vseh političnih naziranj svobodno drug poleg drugega in nikakor ne drug nad drugim kot tiran nad zatiranim. Zato terjamo prostost za naše politično in kulturno življenje in tisk, za kulturna in znanstvena društva, odgovarjajoča našemu krščanskemu in slovenskemu značaju.

V socialnem oziru terjamo, da se spoštuje zasebna lastnina, ki je nujen temelj gospodarskega napredka, a ki mora vršiti tudi svoje so-

cialne dolžnosti do skupnosti. Hočemo socialne pravičnosti do delavstva in pravičnih socialnih reform v korist vseh družabnih slojev.

Visoka komisija zdaj ve za naše želje in težnje in upamo, da bo pravična do nas v svojih sklepih. Voščimo ji božji blagoslov in nepristransko razsodbo našega vprašanja.

Iz življenja Cerkve

Slovenija — Prejeli smo edini slovenski katoliški verski list v Jugoslaviji, ki je znova začel izhajati v Ljubljani „Oznanilo“. Kot smo svoj čas poročali, se je njegovo izdajanje začelo prekiniti „zaradi pomanjkanja papirja“. Sedaj po prihodu papeškega odposlanca pa so tamkajšnje oblasti znova dovolile njegovo izdajanje. Izhaja tedensko na osmih straneh majhne časniške oblike. Izdaja ga Škofjski ordinariat v Ljubljani, odgovorni urednik pa je dr. Vilko Fajdiga. List je res strogo verski, prinaša pa tudi zanimive verske novice iz Slovenije in Jugoslavije. Ko človek vzame ta listič v roke, se mu zdi, da ima znova pred sabo „Svetogorsko kraljico“, t. j. verski listič, ki nam ga je fašistična Italija milostno dovolila in potem nemilosno odvzela. Tudi „Oznanilo“ se zdi, da je taka „milost“ ljubljanske „tovarišije“, ki ga je dovolila le zato, da izpriča pred svetom, kako je „lažniva propaganda“, ki trdi, da v FLRJ ni verske svobode. Mi Primorci se razumemo na take reči in na take „milosti“, saj smo 25 let od njih živeli.

Na Hrvaškem se zdi, da je v tem oziru bolje. Zakaj iz poročil, ki jih „Oznanilo“ prinaša, je razvidno, da imajo tam več verskih listov in glasil, ki izhajajo povsod v Zagrebu.

Verske novice iz Slovenije — Mariborski škof je izdal pastirski list za post. Preteklo nedeljo so ga brali v vseh cerkvah mariborske škofije.

V ljubljanski stolnici so imeli zadnje tri dni pusta kakor druga leta čiščenje Najsv. zakramenta. Ob 16. uri je bila vsak dan požnost s pridigo in litanijami. V nedeljo je bil hkrati mesečni shod ljublj. Mar. družb.

Prvo novo mašo po osvoboditvi bodo imeli na praznik sv. Jožefa v Zagorju ob Savi. Daroval jo bo p. Janez Drolc, kartuzijan.

Kot poroča „Primorski dnevnik“, bodo v Jugoslaviji prešle mafične knjige (krstne, mrtvaške in poročne knjige) v državno pristojnost. Torej jih ne bodo več vodile „različne verske ustanove“, temveč država. Kako se bo to zgodilo, pa ne vemo. Nemci so na Slovenskem mafične knjige enostavno cerkvam odvzeli. V Italiji je Mussolini ravnal bolj olikano in je mafične knjige ukazal prepisati in so potem na občinskih uradih hranili prepise starih mafičnih knjig, nove pa so sami vodili. Kakšno pot bodo izbrali v FLRJ? Iz poročil ni še razvidno. Na vsak način je to, kar je Hitler storil, le rop in nasilje, zakaj mafične knjige so last cerkve, ki jih je ona že stoletja vodila v splošno zadovoljstvo vseh.

Katoliške visoke šole

Katoliško vseučilišče v Ottavi v Kanadi je odprlo svojo novo medi-

Rast katoliške Cerkve

V Južnoafriških združenih državah je v zadnjih 25 letih število katoličanov lepo naraslo. Od 182.000 katoličanov leta 1920. je poskočilo njih število na 634.000. Prej je bilo 12 škofov, zdaj jih je 22. Duhovniške vrste so narastle za 564 članov, sestre za 2417 redovnic, cerkve za 912 stavb, bolnice za 49 in šole za 1089 ustanov.

V Republiki Haiti v Ameriki je zrastle število katoličanov v 18 letih za 130.000 članov.

cinsko fakulteto. Vseučilišče postaja vedno večje središče krščanstva, ki širi svoj vpliv tudi v druge dežele. Trenutno šteje 300 profesorjev.

V Južni Afriki gradijo in pripravljajo moderno katoliško vseučilišče, ki bo postalo kulturno središče za vse južne predele in bo zbiralo cvet katoliške mladine.

Na Filipinskih otokih vstaja zopet k življenju katoliško vseučilišče, ki so ga okupatorji zatrli in mu porušili vse stavbe. Letos je že začelo z zasilnim delovanjem.

MUČENIŠKA CERKEV.

Ni še dolgo, odkar je sv. oče v svoji encikliki „Orientales omnes“ opozoril ves svet na žalosno stanje, v katerem se nahajajo katoliški Ukrajinci, ki so prišli pod oblast Sovjetske Rusije. Sedaj je o tem spregovoril tudi kardinal Tisserant, tajnik sv. kongregacije za vzhodne kristjane. „Vzhodno od Curzonove črte (to je oni del Poljske, ki jo je zasedla Rusija) dela sovjetska politika na to, da bi uničila katolicizem“, je izjavil kardinal. Kremleva politika krši po njegovih izjavah eno izmed temeljnih svoboščin, ki je svoboda vere, zakaj edina dopuščena veroizpoved v U.R.S.S. je pravoslavje. „Ukaz sovjetskih oblasti se glasi, da mora ukrajinska katoliška cerkev izginiti in vsled tega imajo katoliški Ukrajinci le dve na izbiro: ali odpad ali aretacija. Aretacija pomeni izgon v Sibirijo, zapor, prisilno delo in večkrat v smrt. Duhovnike in katoliške redovnike sistematično deportirajo iz Ukrajine. Tako so n. pr. odpeljali trideset bazilijanskih redovnikov, ki nimajo o njih nobene vesti več.“

Po pričevanju kardinala Tisseranta vodi Moskva zlobno politiko do katoliških Ukrajincev, ki bi jih rada razdvojila in pripravila k odpadu. Vsled tega so proglasili katoličane za „sovražnike ljudstva“. Kaj to pomeni pri komunistih, pa vemo Slovenci je predobro. Ker so v Ukrajini take razmere, zato se mnogi Ukrajinci nočejo vrniti domov iz Nemčije in se branijo na vso moč, da bi jih ne vrnili s silo.

Delavci v Mehiki

Te dni so mehiški delavci priredili svoje šesto romanje k Materi božji v Guadalupo. Navzočih je bilo 200.000 delavcev. Sklenili so, da bodo začeli izdajati list: „Katoliški delavec“, v katerem bo našel delavec jasno pojasnjen nauk Cerkve o vseh sodobnih stvareh.

Nov cerkveni učenik

Sv. oče je proglasil sv. Antona Padovanskega za cerkvenega učenika. Ob tej priliki se napovedujejo velike slovesnosti na Portugalskem, posebno v njenem glavnem mestu Lizboni, kjer je bil rojen, in v Padovi, kjer se hrani njegov nestrohnjeni jezik. Sv.

Anton, kot pravi kronika, se je v svojem življenju mudil tudi v Gorici: celo pridigal je tu v cerkvi, ki je zdaj njemu posvečena na trgu starega sv. Antona.

Albanija. Iz Albanije so bili izgnani katoliški duhovniki, tako da so tamkajšnji katoličani najbrž brez vsakega dušnega pastirja.

Novi slovanski kardinal

V številu novih kardinalov je tudi Poljak Adam Sapieha, nadškof v Krakovu. To je častljiv mož, ki že nad 35 let vlada svojo škofijo. Rojen je bil 14. maja 1867. Študije je dovršil v Lvovu v Galiciji, v Inomostu in Rimu. L. 1911. ga je Pij X. samposvetil v škofa in ga poslal v Krakovo.

V dolgih letih svoje nadpastirske službe je naredil veliko dobrega. Posebno se je odlikoval na dobrodelnem in socialnem polju. V resnici zasluži naslov „oče ubogih“. Že med prvo svetovno vojno je osnoval „Škofjski dobrodelni odbor“ v pomoč beguncem in ranjenecem. Tudi v tej vojni je bil velik dobrotnik vseh potrebnih in še vedno nadaljuje svojo dobrodelnost potom družbe „Caritas“. Razne ustanove so vidni spomeniki njegovega dela za ljudstvo. Tako

je zgradil velik sanatorij za ječične, več zavodov za ubožne vseučilišnike, za ljudi, ki so ubožali, razne hiše za ljudi, ki so preživeli več let po ječnišnicah, zavod za stare in bolne duhovnike itd. Poleg tega je po njegovem prizadevanju bilo zgrajenih mnogo cerkva, posebno po delavskih predmestjih. Velik je tudi v delu za ljudske misijone, duhovne vaje, krščansko vzgojo mladine. Ustanovil je tudi neke vrste katoliško vseučilišče.

Med obema svetovnima vojnama je trpel s svojim ljudstvom, s svojo Poljsko in jo branil predvsem pred sovražniki katoliške vere, ki je bila in je v nevarnosti.

Tak je poleg kardinala Hlonda, ki je bil papežev legat na kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani, drugi poljski kardinal. Bog daj, da bi viharji brezboštva v slovanskem svetu prenehali in da bi se kmalu Slovani vrnili v katoliško Cerkev ter bi še drugi veliki in neustrašni možje prišli zastopati slovanski svet v kardinalski zbor.

Mi Slovenci smo že imeli zastopnika v tem zboru. To je bil naš goriški nadškof kardinal Jakob Missia. Majhen narod smo, a imeli smo moža tudi na tem visokem mestu.

Mladina vstaja...

Ena najbolj simpatičnih mladinskih organizacij so brez dvoma skavti. Simpatični so zaradi svoje uniforme, ki jo nosijo: širok lobuk, groba srajca s plavim robcem okrog vratu, ki se zvezuje z vzolom, kateri spominja skavta na njegovo vsakdanjo dolžnost, žrtvico, kratke hlače in težki čevlji. To ti je zunanost mladega skavta, ki jo krasi zmeraj še veder nasmehek, plemenit nastop in lepo vedenje. Ugajajo pa tudi skavti zaradi svojega vzgojnega programa. Najprej je predpisana vsakdanja žrtvica ali dobro delo v prid bližnjega, ki ga mora skavt vsak dan opraviti. To dela tudi skavte same plemenite, zakaj kdor se nesebično žrtvuje za bližnjega, postane plemenit. Potem vzgoja državljanskega četa, ko jim krepki značaj, jih navaja k opazovanju sebe in okolice, k pokorščini in zaupanju vase. Vadi jih v praktičnem znanju in ročnem delu, da bodo lahko koristili sebi in drugim. Končno skrbi tudi za njihovo telesno vzgojo s telovadbo, izleti v naravo in športom. Poleg vsakdanje žrtvice pa daje skavtski vzgoji posebno vrednost in odliko pred drugimi vzgojnimi sistemi polaganje največje važnosti na roje osnovnih načel: zvestoba, odkritost in skrb za bližnjega.

Skavti so sedaj svetovna organizacija, ki je pred zadnjo vojno štela tri milijone in pol članov, sedaj pa jih ima gotovo pet milijonov. Ustanovil jih je angleški general Lord Baden-Powel pred štiridesetimi leti. Kmalu so se razširili po vsem svetu, v protestantskih in katoliških deželah. Razdelili so se v protestantske in katoliške skavte. Osnovna vzgojna načela so ostala pri obojih ista. Razlika je predvsem v tem, da katoliški skavti poudarjajo pri vzgoji tudi nadnaravna sredstva, to je spoved in obhajilo.

Totalitarne države so skavte povsod razpustile, ker pač niso mogle trpeti mladinske organizacije, ki je slonela predvsem na načelih pravne vzgoje in demokracije ter izključevala vsako politično dresiranje mladine.

V VOJNI

V pretekli vojni so se skavti zelo odlično izkazali. Na Angleškem so

tako v domovini med bombardiranjem kakor na bojnem polju izkazali domovini številne usluge. To pričajo mnogostevilna odlikovanja, ki so jih skavti prejeli za svoje junške podvige. Do sedaj so odlikovali čez tisoč skavtov, med njimi jih je 18 prejelo najvišje angleško odlikovanje: križ kraljice Viktorije.

SKAVTI PO VOJNI

Sedaj vstajajo skavti na dan. Po vseh deželah se snujejo nove organizacije, ki so med sabo povezane v svetovni skavtski zvezi. V novembru 1945 se je sestala v Londonu mednarodna skavtska komisija, ki je določila, da se bo vršilo prihodnje mednarodno skavtsko zborovanje poleti 1947 na Francoskem v mestu Meisson ob Seini, 60 km severno od Pariza. To zborovanje bo ravno za desetletnico prvega zborovanja, ki se je vršilo na Holandskem in ki se ga je udeležilo od 25 do 30 tisoč skavtov iz vsega sveta.

Na Slovenskem smo tudi imeli svoj čas skavte. Pozneje so pod raznimi diktaturami v Jugoslaviji zemrli. Naša želja je, da bi znova vstali in zanesli med našo mladino več plemenitosti, srčne dobrote in pravne resnosti.

Cerkveni predpisi

Zastave v cerkvi in pri cerkvenih sprevedih

Dovoljujejo se samo zastave verskih društev, ki jih je ustanovila ali vsaj potrdila cerkvena oblast.

Dovoljuje se tudi narodna zastava. V naši nadškofiji je ta slovenska ali italijanska, če je kraj slovenski ali italijanski. Sme biti zastava tudi amerikanska ali angleška, ker te oblasti zdaj vladajo pri nas.

Vse druge zastave niso za cerkev ne za cerkvene sprevede (procesija, pogreb). Posebno pa je prepovedana zastava take stranke, ki o znanja nauk, ki je katoliškemu nauku nasproten.

Naša opomba: Mladini, ki tega še ne ve, bodi povedano, da je slovenska zastava belo-plava-rdeča brez vsakih dodatkov.

OKNO V SVET

JUGOSLAVIJA. V London je došlo jugoslovansko trgovsko zastopstvo, da naveže trgovske slike z Anglijo.

Britanski poslanik je v imenu svoje vlade izrazil začudenje nad malo prijateljskim postopanjem Jugoslavije, ki se je poslužila Rusije za interpelacijo v Varnostnem svetu glede poljskih čet v Italiji. Taka vprašanja se dajo rešiti diplomatskim putem neposredno med obema državama.

Hrvatska se bo sedaj imenovala »Ljudska republika Hrvatska«. Njen ministrski predsednik je Vladimir Bakarić, v vladi sedi tudi kot minister brez listnice Mons. Svetozar Ritig.

Črna gora se je tudi prekrstila iz Federalne edince v Ljudsko republiko Črna gora. Ta preimenovanja so se izvršila na podlagi člena 2. nove jugoslovanske ustave.

Na tiskovni konferenci 26. II. v Washingtonu je zunanji minister Byrnes odgovoril na neko tozadevno vprašanje, da Jugoslavija do sedaj še ni poslala izjave glede veljavnosti pogodb med Jugoslavijo in ZDA — in da zato ameriški poslanec v Beogradu Patterson še ni pooblaščen zastopati Ameriških združenih držav pri Titovi vladi.

ZVU sporoča, da je zdaj ustavljena brzojavna zveza Trst-Ljubljana. Zato se od sedaj sprejemajo na pošti tudi brzojavke iz pasu A v Jugoslavijo.

Rudnik bakra Bor v Srbiji je začel zopet obratovati v polnem obsegu.

ITALIJA. Ze dolgo se vrše v Rimu pogajanja med voditelji strank in De Gasperijevim ministrom glede volitev v ustavodajno skupščino. Odločili bodo, ali naj ostane Italija monarhija ali naj postane republika. Medsebojno so si voditelji strank zagotovili, da bodo volitve svobodne in v zakonu so določili po mnogih prerekanih, da je glasovanje obvezno za vse državljane, ki so vpisani v volilne imenike. Določili so celo kazni za one, ki se bodo brez tehtnega vzroka vzdržali glasovanja.

Njih imena bodo skozi en mesec izpostavljena na občinski oznaki na deski in skozi pet let jim bo vpisana v navedeno spričevalo o pomolu: »ni glasoval ali glasoval«. Volilno pravico imajo namreč tudi ženske, kar je zdaj v modi. Tako se Italija resno pripravlja na ta važni korak, ki bo tvoril nov mejnik v njenem notranjem razvoju.

Določili so tudi volilne okraje po pesameznih provincah. Zanimivo je, da so med Tri Benečije pristeli tudi Julijsko Benečijo in Zaro ter jim določili 10 poslancev, ki naj jih izvoliti v italijansko ustavodajno skupščino. Res je, da dokler nam firovna konferenca ne začrti mej, te dežele spadajo po mednarodnem pravu še k italijanskemu ozemlju, a mi imamo vendar napanje, da nas čaka boljša usoda.

O priliki 28-letnice ustanovitve Rdeče armade je predsednik De Gasperi brzojavil generalisimu Stalinu v izbranih besedah čestitke in omenil velikanski delež, ki ga je dočela Rdeča armada k skupni zmagi.

Pristanišče Taranto so Zavezniški izročili italijanski pomorski upravi in se bodo zdaj posluževali za svoje ladje pristanišča v Neaplju.

Upostavili so zopet pomorski promet med Genova-Sicilijo in Sardinijo. Za enkrat bo vozila nova motorna ladja »Libertà« le vsak drugi teden; ko dogotovijo še drugo novo ladjo »Concordia«, bo postala ta zveza tedenska.

ŠPANSKA. Frankovemu režimu so začeli nasprotovati prav hudo, najprej španski begunci v Mehiko, ki so tam ustanovili novo vlado, nato Francozi s svojo vlado, zdaj so začeli postajati pozorni tudi Angleži in ZDA. Generala Franku dokazujejo tesno zvezo in sodelovanje z bivšo osjo. Položaj se je močno posušil te dni, ko so v Španiji ob sodili na smrt bivšega španskega republikanca Garcia in njegovih devet tovarišev ter jih v Madridu ustrelili. Garcia je namreč po državljanski vojni pobegnil v Francozijo in se je skupno s francoskimi par-

teni bojeval proti Nemcem. Ker niti prošnja francoske vlade za milostno sodbo ni v Madridu ni zalegla, je v Franciji nastal med komunisti in socialisti vihar ogorčenja in tirjali so od vlade takojšnje prekinitve diplomatskih zvez s Španijo. Posledica je, da je Francija zaprla mejo proti Španiji, kar je pa od svoje strani storil tudi general Franko in poslal na francosko mejo močne oddelke vojaštva. Nastal pa je tudi pritisk javnega mnjenja na Anglijo in ZDA, da prekineta vse zveze s Španjo. Imamo torej en spor več v Evropi, ki ga ne bo tako lahko rešiti. Franco trdi, so so imeli že dovolj opravila s komunisti in da ne marajo začeti krvave igre znova.

BELGIJA ima težave s sestavo nove vlade. Ker so krščanski socialci prešibki, da bi sami sestavili vlado, in ker komunisti odklanjajo vsako sodelovanje v vladi, ki bi ji načelovali katoličani, tvorijo jezice, na tehničnej zdej socialisti. Če se oni odločijo za sestavo vlade brez komunistov, kar je zelo malo verjetno, bo kriza kmalu rešena, ako ne, se bodo tudi tam pojavile homatiije. Katoličani so za monarhijo, socialisti in komunisti pa nasprotujejo povratku kralja na prestol v Bruslju.

EGIPT. Po velikih demonstraci-

jah proti Angležem in angleškim četam v Egiptu, po vseh stāvkah visokolev in nemirih zlasti v Kairu je angleška vlada s precej odločnim naglasom sporočila egiptovski vladi, da se bodo pogajanja o spremembi anglo-egipčanskega sporazuma vršila le tedaj, ako bo v Egiptu spet zavladalo mirno politično ozračje. Škoda, ki so jo nemirne prizadele angleškim pravim in imovini, se ceni na 50 tisoč šterlin.

LONDON. Poveljnik brodogoja ZDA je izjavil, da bo ameriško vojni brodogoj ostalo še precej časa v svojih oporiščih v Angliji. To tudi nekaj pomeni.

Zastopnik angleške mornarice v Sredozemlju Suverder pa je naznanil na sestanku obmorskih držav v Atenah, da je v Sredozemskem morju še vedno okrog 50 tisoč min, ki ogrožajo parnike in jih je treba izčistiti. Jugoslavija in Italija sta prosili na posodo minočistilske ladje, ker s svojimi sredstvi tega dela ne moreta izvršiti.

ARGENTINA. Dne 24. febr. so imeli tam volitve predsednika. Izbrali so med dosedanjim polkovnikom Peron-om in kandidatom demokratske koalicije Tamborinom. Zadnje vesti poročajo, da je Peron dobil nekaj manjšega glasov več kakor njegov sotekmec.

NA KITAJSKEM se po vseh mestih nadaljujejo demonstracije dijakov, ki terjajo obhod ruskih čet iz Mandžurije.

Churchillov govor

Pač najzanimivejši dogodek preteklega tedna je Churchillov govor v Fultonu, kamor ga je spremljal tudi predsednik ZDA in ga je poslušalec predstavil kot velikega »državljanca sveta«.

Glavne misli iz dolgega govora so sledeče: Churchill je pričel svoj govor s poudarkom, da ni mogoče zagotoviti varnosti na svetu, niti razviti mednarodne mirovne ustanove brez tega, kar je označil kot bratsko zvezo med narodi angleškega jezika. On želi ne le prijateljske stve med temi narodi, ampak hoče tudi tesno sodelovanje vojske, enoten tip orožja, vojaškega pouka, izmenjavo častnikov in gojencev vojaških akademij, skupno uporabo vseh letalskih in pomorskih oporišč obeh držav. Nazadnje je omenil celo možnost skupnega državljanstva. Ako bi svet vedel za to veliko dejstvo, bi že to samo pripomoglo k ojačenju in utrditvi temeljev za svetovni mir.

O Rusiji je dejal, da goji on sam in vsi v Angliji veliko občudovanje in spoštovanje do junškega ruskega naroda in do maršala Stalina in da je treba vztrajati v kljub mnogim oviram pri prijateljstvu z ruskim narodom.

Glede vzhodnih in azijskih držav je rekel: Komunistične stranke, ki so imele zelo skromen delež v vseh

teh vzhodnih državah, so zdaj zavzele tam položaj prvega reda in mnogo višjo oblast od dejanskega števila svojih pristavev in skušajo povsod uvesti totalitarno oblast in tip policijske vlade.

Iz teh dejstev je izvajal: Do kršnega koli zaključka pridemo na podlagi teh dejstev: gotovo ni to Evropa, o kateri smo sanjali, da jo bomo zgradili, ko smo se borili, da jo osvobodimo, niti ni to Evropa, ki vsebuje temelje trajnega miru. Če izvajamo britanski imperij in ZDA, v katerih je komunizem še v povejnih, povsod drugod komunistične stranke in pete kolone vedno bolj izživajo in predstavljajo resno nevarnost za krščansko civilizacijo.

Odklanjaj misel, da bi bila vojna neizogibna, ne mislim, da Sovjetska zveza želi vojno, zato pa svarim pred vsako popustljivostjo. Sovjeti ničesar bolj ne občudujejo, kakor vojaško moč, in ničesar ne spoštujejo manj kakor vojaško šibkost. Zato je potrebna takoj organizacija mednarodne vojske, pravi sporazum v vseh točkah s Sovjetsko zvezo in skupno sodelovanje vseh angleško govorečih držav. Če bomo zvesti listini Združenih narodov, če bomo združili vse duševne in tvarne sile v bratski slogi, bodo pota bodočnosti prosta ne samo za nas, temveč za ves svet, ne samo za naše čase, temveč za bodoča stoletja.

BOLGARIJA. Po določitih premirja bi morala Bolgarska pošiljati v Grčijo in Jugoslavijo določeno množino živeža za stradalajoče ljudstvo in povrniti vse od bolgarskih čet zaseženo in odpeljano blago. Dasi je že preteklo 16 mesecev od premirja, niso poslali v Grčijo nič živeža in so povrnili le malo odpeljane blaga. Angleška in Amerika sta že ponovno opozorili Bolgarsko, da se ne drži pogojev premirja. Zdej je bolgarski zunanji minister odgovoril, da so v l. 1945. pač v Jugoslavijo poslali nekaj živeža. Glede povrnitve ugrabljenega blaga je povedal, da so poslali že 80 železniških voz, natovorenih s takim blagom, obema državama in da bodo izročili tudi drugo blago, ako se ga bo še kaj našlo.

MADZARSKA. Podpredsednik češkoslovaške vlade g. Clementis je došel v Budimpešto, da podpisuje z madžarsko vlado dogovor glede zamenjave prebivalstva iz obojnega ozemlja. Madžare bodo izselili iz Češke, Čehe iz Madžarske, da se bodo zboljšali odnosi med obema državama.

Madžarsko poslaništvo pri sveti stolici je dobilo ukaz budimpeštanske vlade tik pred konzistorijem, v katerem je bil madžarski primas Mondzenty imenovan za kardinala,

da naj takoj ukine vse delovanje. Poslaništvo je vodil do sedaj Monsignor Lattor. Ne ve se, ali naj to pomeni, da Madžarska ukine vse odnose s sv. stolico (tedaj bi prišel do izraza ruski ali protestantski vpliv v tej deželi), ali pa ima Madžarska namen, na novo reorganizirati svoje vatičansko poslaništvo.

NEMČIJA. Tam vlada vedno večje pomanjkanje živeža in so zasedbene oblasti prisiljene, zopet znižati vsakdanji obrok živil. Kako se vse maščuje na svetu! Pred leti je kričal Goering, da če bodo vse druge države lačne, Nemcem ne bo smelo zmanjkati ničesar, (ker so od vseh podjarmljenih dežel vozili živež v Nemčijo). In danes? Nekateri ladje, ki so še na visokem morju z živežem, namenjenim v druge dežele, so dobile ukaz zapluti proti Nemčiji, da ga tam izkreajo in s tem rešijo prehranjevalni položaj vsaj za prvo silo.

Novi nemški kardinali so v Italiji obiskali taborišče nemških ujetnikov in civilnih internirancev. Računajo, da bo morala Nemčija dati 5 milijard dolarjev vojne odškodnine.

AMERIKA. Churchillov govor je imel velik odmev po svetu. Časopisje piše mnogo o njem in o pogumnem govorniku, ki ne zakriva resnice.

Še en list Soškemu tedniku v album zaradi „sramu in poštenja“

»Soški tednik« nima miru, ako nas vsaj v vsaki drugi številki ne napade. Z neko posebno strastjo brska po naših člankih in išče dlake v jajcu: mrevari in zavija naše besede, posiljuje jih na vse kriplje, vleče in vleče iz njih, dokler ne privleče tega, kar je iskal, in potem se hoče zadaviti.

V številki z dne 23. II. nas spet srčito napada in pozivlja na odgovor, če imamo »še malo sramu in poštenja«. Priznati moramo, da so nam take polemike neljube, tudi tujeve, ki nas opazujejo in se nam smejejo radi naših razprtij: zlasti neljube so nam ob člankih, za katerimi slutimo duhovnika. Vendar pa se čutimo dolžne, da še nekaj odgovorimo.

ST nas torej graja, češ da nismo za Titovo Jugoslavijo. Vsi so priznali FLRJ, celo papež sam. »ki je priznal FLRJ, ko je akreditiral pri Titovi vladi svojega poslanika in ki priznava jugoslovanskega poslanika v Vatikanu«. Zato je Vatikan z nami v nasprotju. Naj to stvar pojasnim nepoučenemu piscu in njegovim čitateljem.

Nam ni prav nič znano, da bi papež akreditiral pri Titovi vladi svojega poslanika (ki se sicer imenuje nuncij). Mgr. Hurley, ki je v Jugoslaviji, ni poslanik temveč regens nunciature, odpravnik poslov, in tudi ni akreditiran pri Titovi vladi. Prav tako nam ni prav nič znano o kakem jugoslovanskem poslaniku, ki bi bil akreditiran pri sv. stolici. Zadnji akreditirani poslanik je bil dr. Mirošević, ki so ga Italijani izgnali iz Rima v začetku vojne. Od takrat je vodil poslaništvo odpravnik poslov in ga vodi še sedaj. Med sv. stolico in jugoslovansko vlado torej niso še upostavljeni normalni diplomatski odnosi, zato ne more biti govora o kakem priznanju, kot si ga članek zamlja. Mi to ugotavljamo brez vsake škodoželjnosti. Obratno, bili smo iskreno veseli, ko so se med sv. stolico in jugoslovansko vlado navezali stiki. In srčno veseli bomo takrat, ko se bodo razmere med sv. stolico in Jugoslavijo popolnoma normalizirale.

2. Pa recimo, da bi sv. stolica dejansko priznala jugoslovansko vlado. Kaj bi sledilo iz tega? Ali morda to, da je priznala državno stavo in državne zakone? Bi li s tem sv. stolica odobrila državni sistem in politiko, ki jo vlada vodi na zunan in na notranj? Nikakor ne! Saj smo videli n. pr. ravno pri ameriškem priznanju jugoslovanske vlade, da je Amerika izrečno poudarila, da noče s tem priznanjem odobriti vladne notranje politike. Iz priznanja sv. stolice bi za Jugoslavijo sledilo samo tole: sv. stolica prizna Jugoslavijo za samostojno in neodvisno državo in njeno vlado kot dejansko predstavnicu te države. In nič več!

— Ali je »Slovenski Primorec« kdaj to zanikal, da bi bila Jugoslavija prava, neodvisna država? Ali mi ne vemo, da je Titova vlada predstavila te države? Kar mi kritiziramo, to je politika, ki jo ta vlada vodi zlasti v odnosih do vere in Cerkve. Mi grajamo krivične postavbe, ki so bile uzakonjene v ustavi (o ločitvi Cerkve in šole od države, o zakonu). Mi obsojamo politični sistem diktature, ne bojimo se ponovno zapisati, komunistične diktature (prim. članke R. Churchill-a), ki se v Jugoslaviji izvaja. To kritiziramo in obsojamo in nič drugega! Kot demokrati nimamo nič proti obstoju komunistične stranke, smo pa absolutno proti vsaki diktaturi in za pravo demokracijo, v kateri se spoštuje in upošteva ne samo imenja večine, temveč tudi manjšine (prim. Attlee). Ali morda nimamo pravice, to kot svobodni in demokratični Slovenci javno povedati? Ali smo morda prišli že tako daleč, da se jugoslovanska vlada ne sme niti kritizirati? Ali smo že začeli istovetiti režim in državo, stranko in narod, kot se je to godilo pod fašizmom (»Duce, tu sei tutti noi«)? Naj nam članek odgovori na ta naša vprašanja, ako ima še kaj sramu in poštenja!

3. Še nekaj bi radi pojasnili, česar članek ne more spraviti v sklad: priznanje jugoslovanske vlade od strani Vatikana (ako sploh moremo govoriti o priznanju v juridič-

nem pomenu besede) in obstoj anti-komunistične okrožnice »Divini Redemptoris«. Kako more Vatikan priznati vlado, v kateri je tudi komunistična partija, ko je vendar isti Vatikan obsodil komunizem? Tega članek ne more razumeti in dopušča celo možnost, da je sv. stolica »pustila past« antikomunistično cirkliko. V tem se zelo moti. Ni navada sv. stolice, da bi »pustila past« okrožnice, ki so vendar izraz cerkvenega avtentičnega učenja. To je nemogoče zlasti pri tako aktualnih okrožnicah, kot je »Divini Redemptoris«. Ta okrožnica stoji v vsej svoji veljavi: stoji torej tudi obsoda komunizma kot nekaj bistveno slabega in nezdružljivega s krščanskim nazorom. Pri vsem tem pa sv. stolica lahko ima diplomatske odnose tudi s komunističnimi vladami in državami, kot jih je imela z nacistično in s fašistično državo vkljub temu, da sta bila fašizem in nacizem od Vatikana obsojena. Saj tudi mene prav nič ne ovira, da imam stike in odnose s grešniki (včasih celo prisrčne) vkljub temu, da greh sovražim in obsojam. Vse to bi moral članek dobro vedeti in razločevati.

4. Ob tej priliki si članek ne more kaj, da bi se ne obregnil ob »fašističnega Pija XI.« Dandanes ne zastaja tak pridevek mnogo za »zločincem«. Kako si upa članek kaj takega trditi? Na podlagi katerih dokazov? Ali morda zato, ker je »fašistični papež« Pij XI. slovesno obsodil fašizem vseh barv (italijanski, nacistični in komunistični)? Ali morda zato, ker je priznaval fašistično Italijo in nacistično Nemčijo? Ali ju ni priznavala tudi Sovjetska Zveza in sklepala z nacizmom celo prijateljske pogodbe ter skupno z njim napadla in razkosala Poljsko? Ali naj zato govorimo o fašističnem Stalinu in o nacističnem Molotovu? Pričakujemo, da nam članek odgovori na vsa ta vprašanja, ako ima še kaj sramu in poštenja.

Lahko bi še nadaljevali, pa naj bo dovolj za danes. Uredniku »Soškega tednika« pa lepo priporočamo, naj dvakrat premisli, predno objavi kak članek proti primorski duhovščini: laž in obrekovanje bosta prinesla edino le njemu nevarnosti in sramoto. S T! — Si Tacuisses!

Kmečka stranka na Poljskem

Kmečka stranka na Poljskem spada v vrsto krščansko demokratskih strank, kot so po drugih državah v Evropi in Ameriki. Pred kratkim je imela svoj kongres v Varšavi, na katerem je objavila svoj program. V glavnem vsebuje te točke:

- 1) Poljska mora biti država, v kateri sodelujejo kmetje in delavci za socialno obnovo. Pri vladi morajo biti zastopani vsi sloji.
- 2) Kmečka stranka postavlja krščanstvo za temelj moralne obnove poljskega naroda.
- 3) Hoče pravo in popolno svobodo v javnem in zasebnem življenju.
- 4) Kmečka stranka bo podprla reforme na agrarnem, industrijskem in finančnem polju.
- 5) V zunanji politiki hoče imeti dobre stike z velesilami in z vsemi slovenskimi narodi.

6) Zahteva, da se morajo vršiti prihodnje volitve na podlagi ustave iz leta 1921. Novo ustavo naj pripravi ustavodajna skupščina. Ustava bodi taka, da bo zagotovila obnovo prave demokratske republike. Volitve v ustavodajno skupščino morajo biti res svobodne in tajne.

Kmečka stranka si je pridobila med svetovno vojno velik ugled. Glavni njen zastopnik je Mikolajczyk. Radi zahtev po pravi demokraciji in ker zastopa zahteve preprostega poljskega ljudstva v verskem in narodnem oziru, ji vladni krogi delajo velike težave, čeprav so tudi njeni zastopniki v varšavski vladi. Notranji minister, zastopnik kmečke stranke pri vladi, je moral krepko protestirati radi vmešavanja tajne policije v notranje zadeve stranke.

Vernost naših deklet

Vera je velik dar božji. Vseje se nam v srcu pri sv. krstu kot zlato nebesko seme, ki naj v milosti božji z našim sodelovanjem zraste polagoma v mogočno drevo.

Čeprav imamo nešteto primerov močne, žive vere pri moških, je vendar na splošno ženska bolj verna kot moški.

Ali ni to čudno? Ni. Moški je preveč zunaj v svetu, kjer se zamaže ne samo obleka, ampak tudi duša; v skrbi za vsakdanji kruh kaj rad pozablja na dušo.

Ženska je doma v krogu družine, pri vzgoji, pri domačih opravilih. Ima zbrano, nekam samostansko življenje. To ji daje priliko, da izven posvetnega diradaja, cestnega prahu in blata lahko več razmišlja in več moli.

Čim pa ženska stopi na pot moških — v javnost, je tudi zanj nevarnost, da zgubi globoko vernost in pobožnost. Svetni dih mora nežno cvetiti pobožnosti, čestni prah duši dušo.

Ce ni dekle, ki se podaja med svet, res skrbna, če ne išče zjutraj v zbrani molitvi, morda celo pri vsakdanji sv. maši, v pogostnem sv. obhajilu in premišljevanju moči, začne ginevati njena pobožnost in njena živa vera.

Vera je namreč dar, zaklad, ki ga tat ali ropar ukrade njemu, ki ga ne varuje.

Pri „osvobodilnem“ gibanju so dekleta, ki so sledile vabljenemu in mamljivemu klicu v gozd, spočetka tam še molile rožni venec. O sv. maši, sv. obhajilu seveda ni bilo govora, ker se jim je zdelo nevarno, vračati se domov.

Tako se je zgodilo, da je ta ali ona vero izgubila, mnogim je pa zelo oslabela. Ne mislijo, da bo treba umreti in pred stroгим, vsevednim sodnikom dati odgovor od misli, želja, besed in dejanj. Kako strašni bosta smrti in sodba takih! Kaj pomaga, če ves svet „osvobodiš“, pa svojo dušo pogubiš?!

Versko prepričanje mnogih tovarišic je tako zamrlo, da gledajo s sovražnim očesom na duhovnike kot na izdajalce in kujejo zoper nje sovražne načrte. In vendar je duhovnik 25 let držal

slovensko zastavo v boju zoper fašizem.

Dekle, ki hočeš biti narodna, bodi tudi globoko verna. Ljubezen do naroda temelji v čisti božji zapovedi, ljubezen do Boga pa v prvi. Brez prve četrta ne stoji dolgo: narodnost se tedaj spreminja v internacionalnost.

Množice za socialni program Cerkve

Pred kratkim sem govoril z nekim delavcem in mu skušal povedati, da se mi kristjani nikakor ne moremo strinjati z nekaterimi ideologijami in socialnimi programi. Tedaj me je ostro zavrnil: »No, kaj pa nam morete dati vi?« Se marsikateri delavec misli ravno tako kakor ta: »Edini, ki morejo pomagati delavcu, so komunisti. Vsi drugi se zanj ne zanimajo, mu nimajo kaj dati. Zlasti katolicizem je odpovedal, ker ima zastarel socialni program.«

Tako mislijo in govorijo mnogi, ker so do sedaj slišali govoriti samo komuniste. Posebno pri nas na Primorskem skorada nismo Slovenci slišali izven cerkve še nikogar, ki bi bil govoril o kakem drugem socialnem programu, kakor o komunističnem, oziroma sovjetskem.

Drugod po svetu ni povsod tako kot pri nas. Prvi hip po osvoboditvi je res bilo več ali manj kakor pri nas. Sedaj pa so tam, kjer so Sovjeti ne samo slišali govoriti po radiu in na shodih, temveč so jih tudi okusili na lastni koži, spoznali, da komunistični socialni program ne samo da ni edini, ampak da tudi ni najboljši. Zato smo videli pri svobodnih volitvah na Ogrskem in v Avstriji, da so volilci rajši volili stranke z drugačnim socialnim programom in so komunisti pogoreli, čeprav se je zdelo, da so sila močni. Prav isto se je zgodilo na Nemškem v tistem delu, ki ga imajo zasedenega Amerikanci. Komunisti so doživeli velik neuspeh. Zmago pa so odnesli krščanski socialisti in socialni demokrati. Tudi v Belgiji so katoličani izšli iz volitev kot najmočnejša stranka (92 poslancev). Komunisti so le močna manjšina (24 poslancev). Celotno Francijo so katoličani, ki so organizirani v stranki republikanskega ljudskega gibanja, dosegli prav lepe uspehe, saj so postali tretja najmočnejša stranka v parlamentu in imajo le par glasov manj kot komunisti ali socialisti.

Torej so še drugačni socialni programi, ki vlečejo množice. To so predvsem zmerni socialisti in napredni katoličani. Ti slednji, ki nastopajo s programom, ki sloni na socialnem nauku papeških okrožnic, dobivajo v širokih ljudskih množicah zmeraj več simpatij. V Italiji krščanska demokracija, v Franciji ljudsko republikansko gibanje, v Avstriji ljudska stranka,

Zločin vseh zločinov

Posebno dragoceno je življenje božjih namestnikov, ki za časno in večno sročijo svojih rojakov največ store. To je bilo večno, je sedaj in bo vse čase do konca sveta tako.

Sveta Cerkev brani svoje duhovnike in kaznuje z izobčenjem iz Cerkve vsakega, ki zlobno napade božje posvečence, jih udari, opljuva, jim trga obleko ali kaj drugega na njih podobnega počenja. Kako strašna kazen božja tu in tam pa čaka tiste, ki božje namestnike krivično odvajajo, krivično sodijo in morijo, njih grobove skrivajo in javnosti natvezujejo, da ni bil nihče radi svojega duhovniškega poklica ali krščanskega prepričanja obsojen ali umorjen. Ali ni pravica in dolžnost vseh duhovnikov in kristjanov, da svojo vero branijo? Ali ne izzivajo to obrambo tisti, ki oznanjajo sveti veri protivne nauke?

Sveta Cerkev, ki obsoja zmoto, ima sočutje in usmiljenje do osebe, ki je v zmoti.

Ce je dana svoboda širjenju zmoti proti veri, zakaj pa ni dana svoboda obrambi resnice zoper zmoto?

Koliko dobrega bi svojemu narodu storili vsi tisti duhovniki, ki so umirli nasilne smrti! Ne pravimo, da božji namestniki ne morejo grešiti in se zmotiti, a večini je treba, da imajo svoje stanovsko cerkveno sodišče, kjer se morajo obravnavati njihove zadeve. In naj nihče ne misli, da je to sodišče pristansko in preveč popustljivo, saj ima prav natančno določena pravila za svoje postopanje.

Tudi vojaki imajo svoje vojaško sodišče.

Pa tudi ko bi duhovniki prišli pred civilno sodišče, imajo pravico,

na Bavarskem krščansko socialna zveza itd. Vse te so množične stranke, katerih socialni program je v skladu z naukom Cerkve in osnovan na papeških okrožnicah. Kot se iz volitev da razvideti, se najširše ljudske množice v mnogih državah izrekajo za ta program.

Zaradi tega smemo mirno trditi, da ni res, da bi Cerkev ne imela kaj dati delavskim množicam. Socialni program, kakor ga zastopajo glavne katoliške stranke v evropskih državah, je tako napreden in sodoben, da zadovoljuje zahteve širokih delavskih in kmetijskih množic po izboljšanju socialnega položaja. Socialni program Cerkve more odpovedati le tam, kjer odpovedo katoličani, kjer katoličani spijo in pustijo, da le drugi rešujejo socialno vprašanje s svojimi programi in metodami. Cerkev ima svoj socialni program, ki »more zadovoljiti vsako upravičeno potrebo in zahtevo delavskih slojev«, je dejal pred kratkim sv. oče. Treba je le, da mi socialni nauk Cerkve bolj poznamo, bolj proučujemo in ga skušamo prilagoditi svojim sodobnim razmeram. Tedaj bomo uvideli, da nudi tako modro, pravilno in realistično rešitev vseh sodobnih socialnih težav, kakor noben drug nauk ne.

da jih pravilno sodijo, kot vse druge osebe, tudi glede na sporazume (konkordate), ki jih ima Sv. Stolica z različnimi državami.

Ko je Napoleon Veliki v svoji ošabnosti oropal prostosti dva papeža. Pija VI. in Pija VII., mu je ta po francoskem častniku sporočil: »Vaša zvezda zahaja in ne vidi nikdar več«. Bile so prerokbe besede, kajti od takrat ni Napoleon izvajal nikake zmage več, pač pa je doživljal poraz za porazom in umrl v pregnanstvu. Veliki mož se je spreobrnil in dejal: »Zmotil sem se vsled sijaja svojih zmag, a vsem kličem: Ne dotaknite se Svete Cerkve«. Menil je pri tem vrhovne oblastnike vseh narodov.

Zivljenje je najdragocenejša zemeljska dobrina, ki se ne da več popraviti, ako je uničena.

Zato Bog zapoveduje: »Ne ubijaj!«

Ali je bilo treba nam Slovincem

toliko življenjskih žrtve? Ali so vse te žrtve opravičene? Ali ne bo še kenea takih žrtve? Še velja zapoved božja: »Ne ubijaj!« Še bdi božje oko nad morilec (tožitelji, pričani, sodniki, oblastniki, izvršitelji usmrtitve).

Zdi se, da je hudobni duh izbral ravno umore, da širi posurovelost med ljudmi in z njo svoje kraljestvo.

A zavedajmo se, da je Bog močnejši kot satan in da edino božji Sin je mogel vzklikniti: »Zaupajte, jaz sem svet premagal!« — in pa »Svojo Cerkev bom sezidal na skalo, ki je peklenške moči ne bodo premagale.«

Iz krvi mučencev je poginilo seme kristjanov. Bog daj, da bi iz žrtve našega naroda, zlasti najbolj plemenitih in dragocenih vznikla nova doba verskega preporoda in narodne osvoboditve v pravem krščanskem smislu.

V kraljestvu palčkov

V nedeljo, dne 3. marca, so naši otroci nastopili v Verdijevem gledališču z opereto „V kraljestvu palčkov“.

Igrica, ki je pravljica, je prepletena z mehikimi melodijami, ki jih pojejo vile ob rajanju, šegavimi in poskočnimi, ki jih pojejo palčki, ko se odpravljajo na delo, ko plešejo v krogu v pričakovanju okusne pečenke in norček s pečenim hedercem v roki itd. Včasih sam orkester prav nežno spremlja najlepše prizore in recitacije. Vmes pa zanimivo tečejo pogovori v družini palčkov.

Upriporitev takega dela je združena z velikimi težavami, nešteto vaj je bilo potrebnih, saj so nastopili tudi otroci komaj štiri leta stari. Pejje vil in njihovo rajanje tudi ni malenkost. Pogovori okoli kraljevega prestola zahtevajo velike spretnosti in norčkova vloga hoče že zrelega igralca.

Vse to so naši mladi igralci prav častno rešili. Vloge so bile srečno razdeljene. Kralj je bil dovolj slovesen in oblačen v svojem hermelinskem plašču in s težkim žezlom v roki. Prva vila, ki je tudi solistično prav dobro odpela, je bila zares pravljico lepa in marsikatero otroško srcece je zatrepetalo ob pogledu nanjo in na njeno bogato in lepo spremstvo. Pejje vil je bilo dovolj le mestoma, morda tudi radi neakustičnega odra, prešibko. Ples je bil nekoliko mrtev, negotov, morda premalo pripravljen. Najboljši, naravnost izvrsten je bil norček. Ta deklica (ne deček, kakor so skoro vsi gledalci mislili) se je najbolje živela v svojo vlogo in s svojim duhovitim govorom prav krepko zabavala občinstvo. Polhvaliti moramo zlasti njeno jasno in lepo izgovorjavo. S pravo zrelostjo je znala poudariti duhovite in hudo-mušne domislice. Moramo ji zares čestitati. In palčki? Kdo bi jih ne bil vesel? Kar se petja tiče, so se prav dobro odrezali, čeprav so dvakrat radi prevetikega navdušenja prehiteli orkester za nekaj

udarcev, a trdna roka dirigenta Kozmare jih je kmalu pripeljala v prvi tir. Koliko veselja in navdušenja v njihovem petju!

Manjše vloge so bile dobro izpeljane. Dva svetovalca sta bila prav dovolj resna in ponižno vdana svojemu kralju.

Stražarji s srebrnimi sulicami vedno bojovito razpoloženi. Seveda najboljše se je godilo v vrstah, kateremu je iznajdljivi režiser pripravil dolgo vrvo, da se je na njej lahko ves čas priječno gugal sem in tja. Med nežive, a dobre igralce lahko štejemo tudi botro luino, ki se je večkrat prikazovala in hudomušno smehljala dogodivščinam palčkov in slavčeka, ki je tako krasno ubiral svojo pesmico zadaj nekje v grmovju. Možak iz dežele je dejal: »Kaj takega še nisem doživel, da bi ujeli slavček sredi zime tako prepeval!«

Prav prijetno nas je iznenadil številni orkester pod vodstvom g. Kozmare in prav veseli smo bili nove orkestracije, ki je igro močno povzdignila in oplemenitila.

Dvorana je bila nabito polna. Videli smo meščane in deželane, seveda, največ je bilo mladine. Občinstvo je spremljalo dogodek na odru z velikim zanimanjem in je ob koncu vsakega dejanja nagradilo igralce z obilnim ploskanjem.

Marsikatero oko je bilo solzno od veselja, da sme dancs tudi naša mladina v svojem materinem jeziku nastopiti sredi mesta in da moremo nemoteni napolniti gledališče in se „po svoje“ zabavati. Z grenkobo v duši gledamo nazaj v ona pretekla leta, ko je bila naša beseda teptana, zaničevana in prepovedana. Z veseljem bomo pa začeli znova graditi in podpirati mladino, ki nam bo rasla v poštenem delu in ob plemeniti zabavi. Zato smo še prav posebno hvaležni oni skupini neutrudnih in bihih delavcev, ki nam je poskrbela ta veseli dogodek in jo prosimo, naj bi še nadaljevala s takimi prireditvami.

Tudi patriarh...

Srbija. — Kot poročajo časopisi, je srbski pravoslavni škof v Chigagu v Ameriki pisal „odprto pismo“ moskovskemu patriarhu Alekseju. V tem pismu govori škof o težkem stanju, v katerem se nahaja srbska pravoslavna cerkev v Titovi Jugoslaviji. Skoro tretjina pravoslavne duhovščine je pobita, mnogo cerkva porušeni, srbski patriarh Gavrilov je izgnan. Obenem očita patriarhu Alekseju, da se pusti zlorabljati v politične svrhe, ko deli odklivanja nekaterim srbskim duhovnikom ne potom sv. sinoda v Beogradu, ampak potom Titovih civilnih oblasti.

Urh in Žef

Danes je Urh zelo slabe volje. Tri reči so ga močno razburile:

1. Pri Rdeči hiši ga je napadla goriška »mulerija« in mu očitala, da je »ščavo«, da je »maledeto tito«, da je eden izmed rdečih komunistov, ki mečejo poštene Italijane v »fojbe« in da je zato pravi pravecati »fiol dal diau«. Pa še kamen so vrgli za njim, za njim, ki ve o njem vsa Vipavska, da je »belogardist« in da ga rdeča svoboda dan in noč muči, kakor rdeči plameni »frdamane duše«.

2. Na trgu ga je srečala botra iz Brd in mu vsa ogorčena pripovedovala, da so jo deli na »stenice«, t. j. na čenik, ki mu pravijo »stenica«, ker se jezi na komuniste, ki so ji spravili nekaj svojcev v prezgodnji grob, nekaj pa, kar je še hujske, ob pamet in poštenje. O ta »stenica!« Kako gre Urhu na živce ta moderna ustanova za javno opravljavanje in obrekovanje poštenih

ljudi. Na tej »stenici« se izživlja vsa strupena »ljudska volja«, t. j. vsi malopridneži se svobodno zaletavajo v vse poštene ljudi, jim jemljejo dobro ime in jih spravljajo tudi v resno nevarnost za življenje. Tu se lahko vsak frkolin obregne ob svojega pastirja, vsak delomrznež in tat ob poštenega gospodarja in delavca, vsak verski odpadnik in bogokletnež ob prepričanega in doslednega katoličana. Res prava stena, ki pije slovenskega ljudstvu zdravo pamet in poštenje.

3. Večina goriških znancev ga je pozdravljala: »Zdravo! Zdravo!« s takim poudarkom, kakor bi mu naganjala: »Zadel si tombolo in si boš obnovil hišo«, ali: »Zelo si bolan in Bog ti daj skorajšnje ozdravljenje!«

Od jeze je šel h Konjičku in se odločil, da zapije, če treba, pol premoženja, samo da pride spet v dobro voljo. In res je bil kmalu spet vesel in korajžen.

Tedaj je vstopil Žef in pozdravil: »Zdravo!« Vsi so odzdravili: »Zdravo!«

Urh se je dvignil in s čašo v roki tudi sam pozdravil: »Zdravo, prijatelj Žef! Ker ti je ta pozdrav tako všeč, hočem danes Tebi in vsej naši veseli družbi razložiti, kako primeren pozdrav je dandanašnji »Zdravo!« Ta pozdrav je nad vse primeren za današnji čas ne samo zato, ker z vsega sveta prihajajo poročila o influenci in tifusu, ampak tudi zato, ker je današnji svet tudi na duši silno bolan. In bolezen je huda stvar. Že naši stari so rekli, da na svetu je vse dobro, da le bolezn ni. Včasih smo vprašali znance: »Kako ti kaj gre?« In odgovoril je: »Hvala Bogu, zdrav sem, vse drugo pride samo od sebe.« Da je le zdravje, potem že gre! Taka je bila od nekdanj ljudska modrost. Danes je pa vse bolno, na duši ali pa na telesu. Če enkrat pridemo do zdravja, pa bo vse dobro. Zato sem tudi jaz tega mnenja, da pozdravljajmo vse bolne: »Zdravo!« In jaz dvigam čašo in kličem:

Vsi, ki imate influenco ali tifus, ki ste ranjeni ali pohabljeni ali ozebli ali vas muči kaka druga bo-

lezen v bolnišnici ali na domači postelji: »Zdravo!«

Vsi, ki pričakujete od mednarodnega komunizma, zapeljivca delavcev, gospodarskega blagostanja: »Zdravo!«

Vsi, ki pričakujete od mednarodnega komunizma narodne neodvisnosti in svobode: »Zdravo!«

Vsi, ki pričakujete od brezbožnega komunizma verske svobode: »Zdravo!«

Vsi trgovci, knjigarnarji, jestivnarji, vinski trgovci in cunjarji, ki pričakujete, da vas bo navdušenje za komunizem in žrtvovanje zanj rešilo njegovega pohlepa po vašem več ali manj pravilno pridobljenem premoženju: »Zdravo!«

Vsi izobraženci, ki niste komunisti, a upate, da bo komunizem mogel z vami v novi družbi kaj pametnega početi: »Zdravo!«

Vsi visoki in nizki, ki pravite, da se bo komunizem že unesel, pa iz samega strahu delate, kolikor le morete na to, da končnoveljavno sede vami in vašemu narodu za vrat: »Zdravo!«

Vsi demokrati, ki opevate svobodo in se zanj navdušujete, a v resnici iz bolezni delate za sužnost naroda, t. j. delavca, kmeta in izobraženca in za svobodo samo nekaterih piganjacev usuznjenegega ljudstva: »Zdravo!«

Vsi, ki pričakujete boljših časov od norih plesalcev in plesak in od večinih mitingov in množičnega kričanja: »Zdravo!«

Vsi, ki se vam svet vrti pod nogami in ne veste, ali se suka na desno ali na levo, ali se vrtite v srečo ali v pogubo: »Zdravo!«

Torej zdravje vsem bolnim! »Zdravo!«

Kaj pa naj voščim in želim tistim, ki so zdravi ali so že ozdraveli? »Bog jih živi! Takih potrebuje mo vsi: zdravi in bolni...«

Urh je govoril pol v šali in pol zares in vsa družba je bila hote ali nehoti vesela ter je vseprek trkala s kozarci: »Zdravo! Bog živi!«

Ob slovesu so pa premišljevali vsak sam zase, kak pozdrav je zanj bolj prikladen.

Cerkveni predpisi glede plesa

1) Ako se priredi ples na dan cerkvenega praznika, se opusti vsaka cerkvena slovesnost — v cerkvi iz izven nje. Služba božja se vrši kot navadna nedelja, brez vsake slovesnosti; popoldne naj bo spravna pobožnost.

2) Procesije, kakršne koli in kadar koli se priredijo, se ne smejo pomikati po ulicah in trgih, kjer se navadno prirejajo plesi.

3) Hiše, kjer se vršijo plesi, se ne blagoslovijo; tudi ne hiše onih, ki ples prirejajo. V slučaju, da bi kdo izmed onih, ki dajajo prostore na razpolago ali prirejajo ples, obžaloval svoje ravnanje, se mu hiša le tedaj blagoslovi, ako poda tozadevno pismeno izjavo ali pa pred pričami obljubi, da tega ne bo več storil.

4) Kdor prireja ples, pri njih sodeluje in pomaga (daje prostor, sodeluje pri godbi, toči vino itd.) ali pa ples obiskuje, ne more postati cerkveni ključar ne kak drug, nslužbenec pri cerkvi, kot cerkvenik, organist, pevec itd. in tudi ne more biti član katerega verskega društva. Če kdo že spada v kako versko družbo, naj se izbriše, če o pomnjen ne uboga in še nadalje podpira ali obiskuje ples.

Blagoslavljanje

Duhovniki ne smejo blagoslavljanje zastav in znakov političnih strank, kakor tudi ne njihovih prostorov, ker bi to pomenilo, da odobravajo program in nauke, ki jih ta stranka širi.

Tudi grobov, kjer so znaki političnih strank, ki so nasprotne veri, ne smejo blagoslavljanje.

Zavezniška komisija

V zavezniško komisijo za Julijsko krajino so bili imenovani: za Združ. države dr. Mosley; za Francijo Wolfram; za Sovjetsko zvezo Garašenko in za Anglijo Waldoock. Komisija bo proučila jezikovni, zamljepisni in ekonomski položaj naše dežele. Ob povratku v London bo pripravila poročilo za konferenco zunanjih ministrov.

Iz Washingtona javljajo, da bo komisija upoštevala samo dejstva in se ne bo pustila vplivati na noben način ne od propagande ne od demonstracij in protidemonstracij, ne od zastav in slavalokov, ne od zbiranja čet itd.

Komisija bo imela popolno prostost gibanja in se bo menda mudila v deželi kake tri tedne. Predlogi te komisije bodo služili za podlago zunanjim ministrom pri sestavljanju mirovne pogodbe z Italijo.

Komisija je prispela v Trst v četrtek 7. marca. Prvi dan je vzela v pretres predloge jugoslovanske in italijanske vlade glede razmejitve.

Iz Londona poročajo, da je o Julijski krajini govoril zunanji minister Bevin, ki pravi, da bo treba potegniti mejo tako, da bo kolikor se da manj drugorodcev prišlo na eno in drugo stran.

Čudne reči

Oče modernega komunizma je Marx, ki je učil, da ni Boga, ne posmrtnega življenja, ne neumrljive duše, ne verskih resnic, ampak da je vse samo snov in pojavi snovi. Bog, duša, posmrtnost, pravičnost itd. so same izmišljotine. Njegovi otroci, današnji komunisti, učijo isto.

Čudno se zdi, kako spravljajo v sklad s svojim naukom to, da če umre kak komunist, zahtevajo k pogrebu duhovnika. Kot komunist je tajil Boga, ga zasramoval, nasprotoval duhovniku, njegovi so mišljeniki pa hočejo, da ga cerkveno pokopljejo. Čudno! Molijo naj za njegovo dušo, če duše vendar ni? Boga je sovražil in se niti pred smrtjo ni spravil z njim. Zdaj pa zahtevajo, naj pride duhovnik in naj moli zanj Boga, ki ga je vedno tajil? Bog bodi mišljotljiv njegovi duši, a Cerkev take, ki za Boga ne marajo, cerkveno ne pokolje.

Trst

V nedeljo 10. marca sta bila v škodaju dva mrtva in 18 ranjenih. Prišlo je do spopada med civilno policijo in množico. Zavezniška oblast natančno preizkujejo zadevo.

Iz pastirskega pisma

g. škofa tržaško-koprškega

Delo Cerkev

Cerkev pa ni molčala in na svoji poti se ni ustavila. Ko so molčali tisti, ki jo danes obtožujejo, je ona govorila. Poudarjala je načela, svrila, dajala smernice. Ni zatajila resnice. Kdor je le količkaj zasledoval delo Cerkev, ve to prav dobro. Kdor pa popolnoma pozablja na svojo mater in se kvečjemu zanima za njeno delo, kakor ga drugi pačijo, in njena velika zgodovinska dela pozna le po kratkih izvlečkih tiska, mora molčati. Zakaj ni častno govoriti o tem, česar človek ne pozna. Njeno delo v učenju in ljubezni je bilo nepretrgano. Boj proti Cerkvi v delu tiska in nekaterih radijskih postaj ter na zborovanjih ima tri nečastne vire: hudobijo, ne-hvaležnost in nevednost.

Protiverska propaganda

Čuječi bodite, dragi sinovi, in varujte se propagande, sedaj grobe, sedaj finejša, vedno pa prekanjena, ki je na delu in bi vas hotela veriti odtujiti. V mestu in na deželi, v tisku in na zborovanjih, v zasebnih razgovorih in na javnih shodih, na vse načine in z vsemi sredstvi se vrši boj proti veri, se seje zmoti, se blati Cerkev in duhovščina. Brezdomcem in brezposelnim in lačnim ponujajo v izredni meri bogastvo nevere. Ti zapeljivci so pravi sovražniki naroda. Ne dajte se preva-

riti po teh sejaveih omotičnega semena, ki vas z nekaj besedami, nadtutimi ter polnimi nevednosti in laži, zabeljenimi z besedo svoboda, ki pa v prenuožnih ustih pomeni popolno nasprotje svobode, hočejo oropati tiste svobode, ki je luč, prižgana po rokah božjih v sreih ljudi, da dosežejo namen svojega življenja, in ki predstavlja tudi tvorno silo naše civilizacije.

Rešitev je v ljubezni

Naše okolje je treba ogreti. Izšli smo iz vojne z železnim srcem. Bo-lečine, boji, spori, krivice, razburjenja, vse to je ustvarilo ledeno ozračje. Vsaka razlika v mišljenju že lahko povzroči zagrenjenost, če že ne sovraštva... Kdor sovraži, kdor ne zna odpustiti, kdor sili k maščevanju, kdor med ljudmi seka vedno globlje brazde, ta ni kristjan. Tak taji celo duha naše civilizacije, množi trpljenje, preprečuje pravi blagor naroda, ki mora najti svojo edinost v slogi svojih sinov. Vsak izmed nas ima svoj glas, vsi pa moramo biti enega srca, povezani v ljubezni, ki nas mora vse združevati... Nujno je, da ne poslušamo glasov in govorice, polnih sovraštva in maščevanja, ki so spremenile ne vem že kolikokrat barvo, da jih ljudje laže poslušajo. Vedimo, da se bomo rešili le po ljubezni in samo po ljubezni bomo imeli odpustanje in pomoč božjo.

Domače novice

Imenovanje

Za stolnega kanonika v Gorici je bil imenovan č. g. Srečko Gregorec, župnik v Šturjah pri Vipavi. Čestitamoi!

Popis tujece

Vse civilne osebe, ki niso italijanski državljani ali pa so brez državljanstva in bivajo v pasu A, se morajo javiti na uradu za tujece pri policiji za Jul. krajino.

Podpore beguncem

Za begunce bo odzdam naprej skrbela UNRRA. Vse že vložene prošnje bodo zopet pregledali, novih pa ne sprejemajo več.

Brda

S 5. marcem je bila otvorjena redna avtobusna zveza med Brdi in Gorico s sledečim urnikom:

Odhod z Dobrovega ob 6.30 - Odhod iz Smartnega ob 14.30.

Odhod iz Gorice ob 12.30 (do Smartnega), ob 17.30 (do Dobrovega).

Slovenci v Trstu!

S prihodnjo nedeljo, t. j. 10. marca se začne postni govori v sloven. jeziku (poleg Rojana in Sv. Ivana) in sicer: pri Novem Sv. Antonu vsako nedeljo zjutraj ob 7. uri v zvezi z mašo in ljudskim petjem; pri Sv. Jakobu pa popoldne ob 3.30 s petjem slov. križnega pota.

Po zgledu naših vernih prednikov se tudi mi pripravimo na Veliko noč, praznik Kristusovega in našega vstajenja, z obnovo naših src: Kristus je vstal, vstanimo tudi mi iz greha in strasti!

Dijaška maša

Sredi januarja t. l. se je začela za dijakke in dijakinke vseh 3 slovenskih srednjih šol v Trstu — dijaška maša.

Ze v tem kratkem času, odkar se ta maša vrši, smo mogli udeleženci ugotoviti velik napredek. Udeležba je čisto svobodna, a razveselljivo je, kako številno so zastopani prav fantje in dekleta iz višjih razredov. Z ubranimi glasovi v zboru recitirajo mašne molitve ali skupno s strežnikom odgovarjajo duhovniku. Vmes pa z mladostno navdušenostjo pojejo slovenske mašne pesmi. Naučili so se že precej cerkvenih pesmi: Marijinih, evharističnih i. t. d.

Poleg dijakov in dijakinj prihajajo k dijaški maši tudi njihovi starši, profesorji in drugi verniki; vsi imajo med mašo priložnost za sv. spoved in sv. obhajilo.

Sčasoma bo mogoč nastopiti pri tej maši poseben dijaški pevski zbor, s čimer bo praznično razpoloženje vseh udeležencev še bolj povečano.

Maša se vrši v lepi kapeli francoskih č. sester Notre Dame de Sion (Via Alice) ob 9.15 uri dopoldne.

V Trstu je zadnje mesece lov na ljudi. Seveda so žrtve tega lova nasprotniki OF. Nekdaj smo čitali o lovu na uboge črnce v Afriki, da so jih potem odvažali v sužnost. Če je bilo to vse obsodbe vredno, je novi način boja proti političnim nasprotnikom v polnem dvajsetem veku znamenje, kako se pogreza naša civilizacija na najnižjo stopinjo.

Pliskovica

Deset minut od naše vasi se odpira žrelo jame, znane pod imenom »gronta jama«. Na desni strani jame je druga odprtina, ki vodi v njeno notranjost. Tu, pod zemljo, se razprostira precejšen prostor, ki ima obliko dvorane. Se pred svetovno vojno je služila ta jama za narodno in kulturno prireditve, ki so probujale narodno zavest vseh prisotnih. Ob takih prilikah so neli v jamo petrolejke in nastavlili oder. Vršile so se lepe igre, ki so se navadno končale z deklamacijami in lepimi narodnimi pesmimi. Ljudstvo je odhajalo domov s srcem polnim zadovoljstva.

Nedolgo od tega pa so vaški fantje lepo cementirali jamski zid in napeljali vanjo električni tok. Nameravali so prirediti prostor za prosto zabavo. Na pustno nedeljo so jamo otvorili in prihitelo je mnogo mladine iz vseh kraških vask. Toda plesa ni bilo ne konca ne kraja.

Medtem pa ko je mladina norela, je mnogo nesrečnih vaških mater tipelo v bridkosti zaradi sinov, ki se ne bodo več vrnili. Marsikdo, ki velja za poštenega vaščana, je obsojal divjanje v jami, ki je vedno služila le za narodno probojo, a je zdaj tako onečaščen, ker mladina v njej zapravlja svoje poštenje in zdravje ter tako pomaga uničevati naš mali slovenski narod. Mladina, pokvarjenost in plesno norenje ne bo prineslo boljših časov, ampak prekletstvo in gorje.

Log pod Mangartom

Iz Loga smo prejeli dolg dopis v odgovor na napad na tamkajšnjega g. župnika, ki ga je objavil »Šoški tehnik« 28. II. t. l. Naš list je premajhen, da bi v njem odgovarjali na vse klevete, ki jih objavlja z vse dežele omenjeno glasilo, ki prav nič ne spoštuje ne resnice ne dobrega imena bližnjega. Zlasti je pa nemogoče, da bi na razna natolevanja odgovarjali v dolgih člankih. Zato prosimo dopisnike, naj nam na take napade v obrambo poštenih

ljudi pošiljajo zelo kratke in točne odgovore v brzojavnem slogu, n. pr. tako: »Šoški tehnik« pravi tako... resnica je pa ta...

Iz gori omenjenega dopisa priobčujemo le nekaj najbolj značilnih stavkov.

Glankar, ki daje svojemu g. župniku navodila, kako naj bi razlagal besedo božjo, očitno ni bil pri pridigi, ali pa jo je zamudil po svoji navadi, kar je še bolj verjetno. Pridigar je v dotični pridigi razlagal besede sv. očeta glede dolžnosti, ki jih nalaga tudi ženskam splošna volivna pravica. Glede domačih volitev v N. O. O. je priporočil, naj ljudje spravijo v ospredje take moke, ki bodo v duhu prave demokracije in svobodoljubja skrbeli za splošni blagor in ne samo za pristaše ene stranke. Tisti, ki pravijo, da je v vasi premalo dreves, na katera bo treba obesiti vse tiste, ki niso njihovih nazorov, so vse graje vredni. Torej gospod župnik ni hujskal k sovraštvu, ampak svaril je ljudstvo pred njim in ga spodbujal k strpnosti in ljubezni.

Tisti, ki se zdaj delajo največje narodnjake, so bili za časa okupacije v najbolj prijateljskih odnosih z Nemci. Neka taka dama je pohvalila Nemce, ki so požgali Strmec: »Storili ste res dobro delo, ker v vasi so bili vedno banditi.« Pri tem »dobrem delu« je zgubilo življenje 16 moč, ki so bili ustreljeni kot talci. Neka žena je pa zgorela v plamenih.

Za strmške pogorelee so pobirali denar, a mnoge izmed pogorelih družin niso dobile niti stotinke, kar so same izjavile in s podpisu potrdile.

Župnikova priporočila so imela dobre posledice, kajti kmalu nato so začeli deliti podpore nepristransko in dali zagotovilo, da bodo odslej prejemale vsi prizadeti redne podpore.

Če duhovnik poučuje ljudstvo o njegovih verskih in navedstvenih dolžnostih v javnem življenju in če se poteguje za zatiranje ubože, sirote in vdove, to nikakor ni duhovniku nedovoljena politika, ampak le duhovniška dolžnost.

Naj bi si to vendar že enkrat zapomnili vsi tisti nespametni ljudje, ki bi radi videli, da duhovnik samo mašuje, dočim odklanja vsak njegov pouk kot nekako politiko. Duhovnik mora voditi Kristusovo politiko, t. j. skrbeti mora, da se bodo Kristusovi nauki spoštovali tudi v javnem življenju v prid posameznikom in celokupnosti.

Tomaj

Splošna stavka je zajela tudi našo vas. Par otrok, skupno z drugimi iz sosednjih vasi, je korakalo v Sežano. Na živinskem sejmu je bil kraj zbirališča. Ko je bil dan ukaz, so hiteli po Sežani in kričali: »Smrt Baragi!« Nismo še slišali, da bi naši mali otroci kdaj komu želeli smrt. »Kdor pohuja katerega teh malih, ki v me verujejo, bi mu bilo boljše, da bi se mu obesil mlinjski kamem na vrat in bi se potopil v globoko morja. Gorje svetu radi pohujšanja.« Tako je rekel Kristus. Naj bodo te besede v opomin vsem onim, ki vodijo naše male po poti pogubljenja.

Tudi pri nas se komisiji postavili slavaloki. Neki tovariš se je kar čudil, da Tomajev zmoremo kaj takega. Omenil je, da bodo Tomaj čudili, kot so Kitajci nekoč svojo deželo. V predavanju je tudi zalil vaščane in zlasti našo mladino. Občutil je, da bo še prišel, a ga ni več. Bog ve, kaj je temu vzrok.

Pust na Libušnjem

Na pustno nedeljo ob 3. uri pop. je naša mladina dekliske Marijine družbe in cerkvenega pevskega zbora pripravila veselico z deklamacijami, odrskimi prizori in pevskeimi točkami. Pripravila, a žal, da ne izvedla. Nagajivci iz raznih bližnjih krajev, nahujskani od zagriženih strankarjev, so kmalu po pričetku sporeda povzročili, da so vsi miroljubni udeleženci strajeno in resno zapustili prostor in se večidel razšli. Najbolj žalestno je, da so bile med motileci reda tudi nekatere nekdajne družbenice, ki so bile same že čestokrat deležne med nami enakega razvedrila in dobile tu dokaj lastne izobrazbe. Saj prireja družba te reči že okoli 50 let. Niti tažem ni mogel zatreti tega izročila. Šli smo za kulise in — dečali. Zato pa imamo že vzgojene igralce in — režiserje. V dobi demokracije se pe menda ne bomo skrivali.

Kasneje smo zvedeli, da so bili ljudje iz okolice nalagani, da gre za sovražan strankarski shod in da je treba pač užugati neko reakcionarno svojat. Kar videli smo, kako so bili osupli, ko so našli ta le mirno, zavedno, napredno, bratsko slovensko ljudstvo, ki išče le zdravega nauka in poštene zabave v prireditvi, kjer sodelujejo — poudarimo — pristaši različnih naziranj. Zato pa se je — čast komur čast — večina prislecev dostojno obnašala. Organizatorji nereda so lahko za eno skupno bogatejši — mi tudi. Iskreno nam je žal, da je okoli 500 ljudi ta dan deloma z jezo deloma z žalostjo zapuščalo našo lepo vasico.

Predstava so je čez dobro uro nadaljevala s skrčenim sporedom v prisotnosti gostov iz Lávka in domačinov.

Imeli pa smo veselico v polnem obsegu na pustni torek. Udeležba? Polnoštevilna, zlasti krepki spol se je izkazal. Pravijo, da so šli tudi zopet na »delo«, toda: še »ozel gre le enkrat na leč«. Uspeh? Sijajen! Tri ure so nam minile, kakor bi poslušali rajsko ptičko. Treba je poznati naše podjeitne igralke ter pozitivnovalne pevce! Skratka: ako niste sami videli našega peklenščaka, zvite Polone, zgovorne Magdalene, pa slišali »Knezovega zeta« itd., ste bili prikrajšani za izreden umetniški užitek.

Pastoralne konference za mestne duhovnike

Za vse duhovnike: 14. marca ob 4. uri.

Za slovenske duhovnike: 21. marca ob 3. uri.

Obvestilo

Med čebelami se je pojavila posebna kuga. Da se prepreči pogin čebel, je treba vsak slučaj bolezni takoj naznaniti na mestno županištvu v Gorici, ki bo nudilo primerne zdravlilo.

Okrožni urad za delo v Gorici javlja: Z 11. marcem začeta v Gorici dva tečaja za angleščino in dva za slovenščino. Vsak tečaj bo trajal 12 tednov. Priglasiti se je na Urad za delo, ul. Crispi 9.

Dva brata

Danes se veliko govori o komunizmu in socializmu. Mnogi ne vedo, kaj sta in v čem se razlikujeta. Brata sta si: oba temeljita na istem brezbožnem materialističnem nauku in oba stremita za tem, da bi ustvarila na zemlji raj v brezrazredni družbi, kjer bodo vsi enaki. Razlikujeta pa se v načinu, kako ta cilj doseči.

Socializem ga hoče doseči počasi z razvojem razmer, komunizem pa naenkrat z revolucijo, brez ozira na sredstva, ki jih uporablja. Oba je obsedila Cerkev kot zmotna. Pij XI. je zapisal v socialni okrožnici »Quadragesimo anno«: »Katoličan ne more biti socialist«. In seveda toliko manj komunist. Ali - ali. Ta ni druge poti.

Zadnje novice

Umrli je I. Glennon, nadškof v S. Luis v Ameriki, ki je bil pred kratkim imenovan za kardinala in je bil pri slovesnostih v Rimu.

Kardinal Griffin, nadškof v Westminsteru, je govoril v svoji stolnici. V govoru omenja preganjanja Cerkev in škofov v Vzhodni Evropi.

V KAIRU v Egiptu je bil velik vihar, ki je zagnal cel val peska nad mesto. Ze dolgo ne pomnijo kaj takega.

DAROVI:

Iz Lema vojnim žrtvam v spomin 500, iz Dornberga preplačila za list 453, s Krasa 200, Katoličani s Krasa 100, mlado dekle iz Ajdovščine 100, N. N. iz gora 200, iz Morskega v zadoščenje g. kaplana 1150, iz pasu B 200, N. N. iz Sempetra 1000, zavedni Slovenci iz Drežnice 100, N. N. iz Loga pod Mangartom 100, v zadoščenje za neko oskrnjeno obeatno znamenje 1150, pustna veselica na Libušnjem 1005, N. N. 300, zavedni Slovenci iz Gorice 1000, N. N. iz svobode 1000. Bog plačaj!

Odgovorni urednik msgr. ALOJZIJ NOVAK

Tiskano z dovoljenjem A. I. S.

Tisk. G. Lucchi - Gorica